

Geliş Tarihi: 9 Ocak 2020

Kabul Tarihi: 17 Haziran 2020

**BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ KONUSUNDA DEVLET DENEYİMLERİ:
GÜNEY KORE'DE E-DEVLET VE GELECEĞİ*****GOVERNMENT EXPERIENCES IN INFORMATION AND COMMUNICATION
TECHNOLOGIES: E-GOVERNMENT AND ITS FUTURE IN SOUTH KOREA**Uğur Sadioğlu¹Rahmi Erkut Erdinçler²**Öz**

Dünya'da e-Devlet uygulamaları ve eriştiği hizmet alanı her geçen gün artmakta, gelecekte de daha etkin olacağı beklenmektedir. Bu alanda öncü bir ülke deneyimi sunan Kore Cumhuriyeti (Güney Kore) diğer ülkelerin bu deneyimi paylaşması için önemli bir ülkedir. Vatandaşın önüne sunulacak e-Devlet uygulamaları için örnek alınması gereken bir ülke olan Güney Kore bu çalışmanın konusunu oluşturmuştur. Son 20 yılda ülkenin bilişim ve teknolojik altyapısını etkin şekilde yenileyen Güney Kore, kamu hizmetlerinin sunumunu da bu yola entegre edebilmiştir. Bu çalışmada özellikle Güney Kore'nin devlet olarak bu teknoloji altyapısı analiz edilmiş, bunun sonucunda e-Devlet uygulamaları ulusal ve yerel düzeyde nasıl ve hangi yöntemlerle uygulamaya geçirildiği incelenmeye çalışılmıştır. Bu çalışma kapsamında literatürden elde edilen bilgiler ile 12-14 Mayıs 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilen I. Kamu Yönetimi ve Teknoloji Zirvesi'nde "Bilgi Teknolojileri Konusunda e-Devlet Deneyimleri: Güney Kore Örneği" odak grubunda araştırma soruları üzerinden gerçekleştirilen bulgular birlikte analiz edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: e-Devlet, Güney Kore, Bilgi ve İletişim Teknolojileri.

Abstract

E-Government applications and the area of service it reaches are increasing day by day, and it is expected to be more effective in the future. Offering a leading country experience in this field, the Republic of Korea (South Korea) is an important country for other countries to share this experience. South Korea, a country that needs to be taken as an example for e-Government applications to be presented to the citizens, has been the subject of this study. South Korea, which has effectively renewed the information and technological infrastructure of the country in the last 20 years, has been able to integrate the performance of public services in this way. In this study, especially this technology infrastructure of South Korea as a state was analyzed and as a result, it was tried to examine how and by which methods e-Government applications were implemented at national and local level. Within the scope of this study, the information obtained from the literature were analyzed together on the research questions in the focus group "e-Government Experiences in Information Technologies: South Korea Example" at the First Public Administration and Technology Summit held between 12-14 May 2017.

Keywords: e-Government, South Korea, Information and Communication Technologies (ICTs).

1.GİRİŞ

Güney Kore (Kore Cumhuriyeti), özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren istikrarlı bir ekonomik büyüme göstermiş, 1980'li ve 1990'lı yıllar ile birlikte teknoloji yoğun yatırımların kamu sektörü ile iş birliği içerisinde başarılı sonuçlar vermesi ile 2000'li yıllarda gelişmiş ülkeler arasına

¹ Doç. Dr. Uğur Sadioğlu, Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ugursadi@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2454-4163

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD, erkutosya@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3620-4809

girmiştir. Güney Kore, modern dönemde sanayi devrimine geç uyum sağlamış bir ülke olmasına rağmen, bilgi ve iletişim teknolojileri devrimini isabetli bir şekilde yakalamış ve bilgi toplumu olma sürecinde ilerlemektedir. Bu ekonomik ve sosyal gelişmenin en önemli itici gücünün bilgi ve iletişim teknolojileri yoğun ve katma değeri yüksek ürünler ile küresel ekonomik sistemde rekabet edebilir olması ile ilgili olduğu görülmektedir. Ekonomik ve toplumsal alandaki üretim ve tüketim süreçlerindeki gelişmelerin kamu sektörü ve kamu yönetiminde güçlü bir şekilde sahiplenilmesi bilgi toplumunu tamamlayan etkin ve etkili bir e-Devletin oluşması ile karşılıklı bağımlılık ilişkisi içerisinde yer almaktadır.

Güney Kore 2018 yılı İnsani Gelişmişlik Endeksi'ne göre 0.906'lık değer ile 22. Sırada çok gelişmiş ülkeler arasında yer almaktadır (UNDP, 2019). Sosyo-ekonomik sürdürülebilirlik başlığı altında ekonomik sürdürülebilirliğin önemli bir bileşeni olan araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) harcamalarına Güney Kore gayri safi yurt içi hasılasının (GSYİH) %4,2'si ayrılmaktadır. Bu oran ile Güney Kore, Ar-Ge harcamalarına pay ayıran en gelişmiş 22 ülke arasında %4,3 oran ile İsrail'den sonra 2. sırada ülkedir. Dijital çağ ve ekonomi olarak tanımlanan yeni süreçte Güney Kore gelişen dijital teknolojilere (Blokzincir, üç boyutlu yazıcılar, nesnelerin interneti, 5G-mobil genişbandı, bulut teknolojileri, robotlar, yapay zeka ve büyük veri analizi) yatırım yapan ve üreten ilk 10 ülke arasında yer almaktadır (UNCTAD, 2019: 6-9). Güney Kore, 2017 yılı verileriyle 1 trilyon 290 milyar Amerikan doları tutarında e-ticaret satışı ile ilk 10 ülke içerisinde 5. sıradadır. E-Ticaret satışlarının GSYİH'ya oranına bakıldığında %84 ile 1. sıradadır (UNCTAD, 2019: 15). E-Devlet boyutundaki karşılaştırmaya bakıldığında, 2018 yılında E-devlet indeksinde çevrimiçi hizmetler, beşerî sermaye, telekomünikasyon altyapısı bileşenleri ile Güney Kore en gelişmiş üçüncü ülkedir (UN, 2018: 89). E-Katılımcılık Endeksi (EPI) verilerine göre Danimarka, Finlandiya ve Güney Kore en iyi üç ülke olarak birinci sırayı paylaşmaktadır (UN, 2018: 114). Ekonomik, sosyal, kurumsal ve siyasal veriler birlikte değerlendirildiğinde Güney Kore'nin tüm yönleriyle bir endüstri 4.0 ülkesi özelliklerini taşıması ve dijitalleşme sürecindeki lider ülkelerden olarak karşılaştırmalı bir analizin konusu olmayı hak ettiğini göstermektedir.

İçinde bulunduğumuz bilgi çağında, gelişen teknolojik ve bilişsel (doğal dil işleme, ses tanıma vb.) uygulamaların kamu yönetiminde uygulanması her geçen gün hız kazanmaktadır. Güney Kore e-Devlet konusunda bugün dünyanın öncü ülkelerinden birisidir. Son yıllarda kamu sektörünün şeffaflaşması ve yolsuzlukla mücadele gibi önemli konularda farklı ülkelerde öne çıkan e-Devlet uygulamaları (Kabullah;&Wahab, 2016: 456-457), bugün Güney Kore devletinin vazgeçilmez politika uygulamalarından birini oluşturmaktadır. Bu çalışma kapsamında, Güney Kore'de tarihsel süreçte e-Devlet politikaları ve uygulamalarında nasıl bir gelişme süreci yaşandığı genel hatlarıyla incelendikten sonra günümüzde ve gelecekte Güney Kore'de e-Devlet politikasının kapsamı, aktörleri, içeriği ve önceliklerinin neler olacağı analiz edilmiştir. Bu analiz için öncelikle Güney Kore'de e-Devlet literatürü, e-Devlet uygulamaları, öne çıkan projeler incelenmiş; e-Devlet politikasının Güçlü Yanları, Zayıf Yanları, Fırsatları ve Tehditleri (G.Z.F.T./S.W.O.T.) analizi yapılmış ve çalışmanın araştırma bölümü kapsamında hazırlanan tartışma sorularına cevaplar aranmıştır. Araştırma tekniği olarak belirlenen ve gerçekleştirilen bir çalışma grubuyla Güney Kore örneği üzerinden e-Devlet uygulamalarının geleceğine yönelik görüş-alışverişi ve fikir tartışması yapılmıştır. Çalışma sonucunda özel olarak Güney Kore'nin e-Devlet uygulamaları açısından nasıl bir devlet tipolojisine sahip olduğu değerlendirilmiş ve Güney Kore örneğinden elde edilecek çıkarımlar karşılaştırmalı olarak yararlanılmıştır.

e-DEVLET KONUSUNDA GÜNEY KORE'YE İLİŞKİN LİTERATÜRÜNÜN KISA ANALİZİ

Güney Kore'de e-Devlet kullanımı ve uygulama alanları konusunda 2002-2008 yılları arasında ciddi yoğunlukta bir akademik çalışma yapıldığı görülmektedir. Özellikle bu yıllar aralığında akademik

çalışmaların yapılması, küresel anlamda bilgisayar ve internet kullanımının eş zamanlı artmasına bağlı olarak, e-Devlet uygulamalarının ve incelemelerinin artış göstermesi olarak yorumlanabilir. Özellikle bilgisayarların, cep telefonlarının ve internet kullanımının yaygınlaşmasına bağlı olarak artan etkileşim tabanlı-çevrimiçi uygulamalar, bankacılık, finans, eğitim, araştırma, iç ve dış güvenlik, kamu hizmetlerinin ifa edilmesi gibi temel alanlarda büyük devrimler yaratmıştır. Güney Kore’de kendine çok büyük kullanım alanı bulan e-Devlet projeleri birçok araştırmaya konu olacak şekilde dünya için öncü yeniliklere imza atmıştır (Salsabila & Purnomo, 2018:46-49). Genel anlamda Güney Kore e-Devlet uygulamaları için yapılan akademik araştırmalar, kamu sektörünün temel sorunları olan yolsuzluk, bürokratik engeller, kırtasiyecilik gibi olumsuzluklarla mücadele ve kamu hizmetlerinin etkinliğini artırarak vatandaşların yaşamını kolaylaştırma alanlarına odaklanmıştır denilebilir (Ahn&Bretschneider, 2011). Merkezi yönetimin vatandaşlara yönelik (government-to-citizen/G2C) ve merkezi düzeyde bakanlıklar arasında (government-to-government/G2G) sosyal medya araçlarıyla geliştirdiği stratejiler “e-Devlet’ten Sosyal Yönetime” başlığıyla yenilikler olarak öne çıkmaktadır (Khan vd., 2014). Yerel yönetimlerde uygulanan e-Devlet projeleri de “katılımcılık, şeffaflık ve güven” gibi yönetim ilkeleri üzerinden (D’agostino vd., 2011; Kim&Lee, 2012) akademik çalışmalarda sıklıkla incelenmiştir. Metropolitan yönetimlerin karar alma, uygulama ve dış aktörlerle ilişkilerinde şeffaflığı sağlama ve kötü yönetim unsurlarını azaltmaya yönelik geliştirdikleri e-yönetişim uygulamaları ciddi bir gelişme gösterdiği iddia edilmektedir. Güney Kore’de e-Devlet uygulamalarının genel yönetimden yerel yönetimlere ayrıntılı incelenmesi ve takip edilmesi olumlu dışsallıkları bünyesinde barındırmaktadır. Karşılaştırmalı bir e-Devlet politikası analizi için Güney Kore kamu sektörü uygulamaları geniş bir alan sunmaktadır.

GÜNEY KORE’DE E-DEVLET KURUMUNUN GELİŞİMİNİN KISA TARİHÇESİ

II. Dünya Savaşı sırasında ilk kez şifre çözücüler olarak ortaya çıkan bilgisayar teknolojileri; muazzam bir teknolojik ve bilişsel bir devrime sahne yaratarak bu tarihten itibaren hayatın her alanına girmiş ve bu dönemi ifade eden çağın “Bilgi Çağı” olarak adlandırılmasına büyük katkı sağlamıştır. Şüphesiz her alanı olduğu gibi, kamusal alanı da geri dönüşü olmayacak şekilde değiştirmiştir.

Soğuk Savaş’ın ilk sıcak çatışmasına sahne olarak büyük bir yıkıma uğrayan Güney Kore, bulunduğu coğrafya ve Batı Bloğu için stratejik konumu gereği kendisini hızlı bir kalkınma hamlesi içinde bulmuştur. 1960 yıllardan günümüze gerek aktif Kuzey Kore tehdidi gerekse Japonya ve Deng Şiaoping’in reformlarından sonra Çin’in küresel ve bölgesel ekonomi alanında Güney Kore’yi zor durumda bırakması, Güney Kore’nin o dönemde yeni gelişen askeri ve teknolojik yeniliklere daha açık ve uygulamaya daha istekli olmasını sağlamıştır. Ayrıca dönemin dünya devi ABD ile stratejik müttefik de olması, Güney Kore açısından bu alanda daha hızlı adapte olma ve uygulama refleksi geliştirmesine neden olmuş denilebilir (Central Intelligence Agency, 2020)

Bugün Güney Kore e-Devlet konusunda dünyanın öncü ülkelerinden birisidir (Eom, 2012: 876-878). Bu konuda öncü olmasının nedeni, belirttiğimiz güvenlik öncelikli gerekliliklerden ötürü teknolojik ve bilişsel altyapının bir devlet politikası olarak benimsenmesidir. Tabi ki bu politikanın itici güç olduğu teknoloji gelişimi birçok farklı kamu yönetimi amacıyla uyumlu olarak tüm kamu yönetimini etkilemiştir. Bu alanda ilk somut adım 1984 yılında, ülke çapında beş ana sektör olan bankacılık, iç güvenlik, milli savunma, eğitim, araştırma alanları ve genel olarak kamu sektörü için bilgisayar ağı altyapısının kurulması ile atılmıştır. Bu konuda ileri görüşlü ve kararlı bir kamu politikası benimsendiği ilerleyen yıllarda artan reformlar ile kendini ispatlamıştır (Yoon, 2016: 42-45).

GÜNEY KORE’NİN ULUSAL DÜZEYDE E-DEVLET DENEYİMLERİ

Güney Kore, çevre ülkelerin daha da alevlendirdiği dijital market rekabetinden ötürü teknoloji erişimi ve kullanımının çok yaygın olduğu bir ülkedir. Geniş bant internet erişiminin çok yaygın olduğu ülkede, ülke çapındaki hanelerin %90’ndan fazlasında geniş bant internet erişimi vardır. Ayrıca nüfusun yine %90’ndan fazlası da cep telefonu kullanmaktadır. Ayrıca bünyesinde de birçok büyük teknoloji üreticisi firmayı (Samsung, LG vb.) bulduran Güney Kore, teknoloji endüstrisinde önemli bir ihracatçı konumundadır. Bu çerçevede ülke genelinde e-Devlet politikaları ciddi bir hazır altyapı ile sürece başlamıştır. Birleşmiş Milletler 2016 Yılı e-Devlet Gelişmişlik Endeksine göre 189 ülke arasından Güney Kore 0.8915 değeriyle üçüncü sırada, e-Katılımcılık Endeksine Güney Kore 0.9661 değeriyle dördüncü sırada; online hizmet sunum endeksine ise beşinci sırada yer alarak en iyi ülkeler arasına yerleşmiştir. Asya ülke gruplandırmasında ise birinci sırada yer almaktadır (UN, 2016: 115). Tarihsel olarak kısa bir dönemde yaşanan teknolojik sıçrama ve bunun kamu sektöründe de görülmesi Güney Kore örneğini değerli kılmaktadır. Adım adım tarihsel gelişmeye bakmak gerekmektedir.

1984 yılında ilk somut adım olarak atılan bilgisayar ağı altyapısının kurulmasından sonra, 1987 yılında Ulusal Temel Bilgi Sistemi’nin kurulması ile beraber ileri reformlar için altyapı sağlanmıştır. Burada amaç kamu kurum ve kuruluşları arasında ortak bir bilgi koordinasyonu sağlamak ve etkinliği arttırmaktır. Bu açıdan dönemsel olarak hükümetler bu alandaki çalışmalarını güçlü politikalar ile desteklemişlerdir. 1995 yılında İnternet teknolojisinin ülke genelinde kullanımı için gerekli altyapı çalışmaları sağlanmış ve geniş bant sistemleri ilk kez yerleştirilmeye başlanmıştır. 2001 yılında e-Devlet entegrasyonu ileri bir boyut kazanmış, bilişim teknolojileri tabanlı ekonomiye geçiş yapılmıştır. 2006 yılında bilişim teknolojilerinin üretkenliğinin artırılması ve ulusal düzeyde e-Devlet bütünleşmesi alanında önemli çalışmalar yapılmıştır. 2010 yılından itibaren ise yeni gelişen akıllı cihaz teknolojilerinin yine ulusal çapta artarak büyümesi ve e-Devlet ile entegrasyonu alanında çalışmalar başlamıştır. Bugünlerde de gelişen teknolojiler ve ulusal düzeyde uygulanabilirlik çalışmaları hız kazanarak devam etmektedir (Joon, 2007:3-7)

Güney Kore, e-Devlet uygulamaları gelişmişlik endeksine pusula görevi kamu sektörü-özel sektör uyumuna da sahiptir. Bu uyum basitçe E-devlet ortamı çevresinde tekrar ele alınmış; örgütsel çevre, proje yönetimi, sözleşme/proje özellikleri, ortaklık (*partnership*) yönetimidir (Moon vd.,2016: 156).

Amoretti’nin geliştirdiği e-devlet rejimleri tipolojisi bakımından (Sobacı, 2012: 16-17) konuya yaklaşıldığında, Güney Kore’nin e-Devlet birikimi ve güncel politikalarındaki öncelik alanları bu ülkenin “Yönetsel E-Devlet”ten “Reform-Yönelimli E-Devlet”e yönelik bir gelişme seyri içerisinde olduğu söylenebilir.

SEUL BELEDİYESİ DÜZEYİNDE E-DEVLET DENEYİMLERİ

Güney Kore 2019 yılı itibarıyla 51 milyon nüfusa ve şehirleşmede yüksek orana (%82,7) sahip bir ülkedir (KOSIS, 2020). Nüfusun yaklaşık beşte biri başkent Seul’de yaşamaktadır. Bu yüzden Seul ülkenin geneline kıyasla ayrı bir öneme sahiptir.

Seul Belediyesi, verdiği hizmetlerin uygulanması aşamasında artan kırtasiyecilik, işlem süresi, vatandaş memnuniyetsizliği ve yolsuzluklara karşı önlem olarak 1999 yılında *OPEN (Online Procedures Enhancement for Civil Applications)* adlı bir proje ile e-Devlet kullanımı alanında ciddi bir atılım yapmıştır. Bu proje ile beraber bürokratik işlemlerin çevrimiçi yapılabilmesi, bilgilendirme ve duyuruların cep telefonlarına kısa mesaj şeklinde veya eposta ile vatandaşlara ulaştırılması, çevrimiçi yapılan bürokratik işlemlerin interaktif bir şekilde internet üzerinden takip edilmesi gibi birçok yeni uygulama kent sakinlerinin yaşamına girmiştir. Bu projedeki ana amaçlar, interaktif işlemler sayesinde

yüksek bürokratik işlem süresi ve memnuniyetsizlik yaratan kırtasiyeciliği mümkün olduğu kadar azaltmak; bürokratik işlemler süresince vatandaşlara karşı gösterilen olumsuz muamelelerin önüne geçmek; interaktif işlemlerin her an çevrimiçi takibi sayesinde bürokratik işlemlerin uygulanması sırasında alınan rüşvet ve benzeri yolsuzlukların önüne geçmek olarak gösterilmektedir (Metropolis, 2017:34)

Seul Belediyesi'nin 2007 tarihli Anti-Yolsuzluk Endeksine göre, 1999'da OPEN Projesi ilk kez hayata geçirildiği zaman 64,0 olan anti-yolsuzluk puanı 2006 yılında 84,9'a çıkarak, projenin yolsuzlukla mücadele alanında aslında nasıl kayda değer bir örnek olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca OPEN Projesi'nin, Seul Belediyesi tarafından kurumsallaştırılması ve yolsuzlukla mücadele stratejisi olarak benimsenmesinde belirli faktörler vardır. Bunlar, vatandaşların gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) kullanımı ile daha şeffaf bir yönetim anlayışı beklentileri; belediye başkanlarının bizzat bu sisteme destek olmaları ve kullanımını teşvik etmeleri; ilgili kamu personelinin bu sistemi kullanmaları için eğitimi; sistemin denetiminin ilgili kurumlar tarafından yapılması ve OPEN benzeri sistemlerin merkezi e-Devlet anlayışı çerçevesinde şekillenerek standart bir yerel yönetim örneği oluşturmasıdır. Ayrıca Seul Belediye Başkanlığı'nın projeyi her fırsatta dile getirip, projenin uygulanması adına güçlü bir liderlik örneği göstermesi de projenin yaygınlaşması adına en önemli motivasyonlardan biri olarak gösterilebilir (Kim, Kim ve Lee, 2008).

Sonuç olarak, Güney Kore'nin yerel yönetim düzeyinde ve özellikle kalabalık nüfuslu bir metropolünün kamu idaresinde e-Devlet uygulamaları kaynak ve zaman israfına neden olan bürokratik basamakların ve kırtasiyeciliğin ciddi derecede önüne geçmiştir. Yerel düzeydeki e-yönetişim deneyimi ciddi oranda yolsuzluğu azaltmıştır. Güney Kore vatandaşları nezdinde gelişen teknolojik ve bilişsel sistemlerin kamu alanında uygulanması kamu hizmeti adına olumlu büyük katkı sağlamıştır. Bu tür başarılı, güvenli, entegre ve reformist uygulamaların Güney Kore'yi uluslararası e-Devlet karşılaştırmasında öne çıkardığı söylenebilir (Metropolis, 2017: 17).

ODAK GRUP ÇALIŞMASI VE ARAŞTIRMA BULGULARI BAĞLAMINDA GÜNEY KORE E-DEVLET DENEYİMLERİNİN G.Z.F.T. (S.W.O.T.) ANALİZİ

Bu çalışma kapsamında, 12-14 Mayıs 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilen I. Kamu Yönetimi ve Teknoloji Zirvesi'nde alanında uzman Türk ve Güney Koreli akademisyen/araştırmacılar ile bir araya gelinerek; "Bilgi Teknolojileri Konusunda e-Devlet Deneyimleri: Güney Kore Örneği" odak grubunda, araştırma soruları üzerinden gerçekleştirilen bulgular ile literatür birlikte analiz edilmiştir. Katılımcı bir şekilde akademisyenlerin ve araştırmacıların düşünceleri alınmış, deneyimleri dinlenmiş ve bu çalışma kapsamında hazırlanan araştırma sorularına yanıtlar aranmıştır. Araştırma soruları ile özgün yeni boyutlar da ele alınmış; çalışmanın ışığında G.Z.F.T. analizi yapılmıştır.

Aşağıda sırasıyla bulgular ve ilgili araştırma soruları sunulmuştur:

1) *Güney Kore'deki e-Devlet uygulamalarında yolsuzlukla mücadele ve ulusal güvenlik amacıyla sosyal medya veya diğer kanallar üzerinden şahsi bilgilere devlet tarafından daha erişilebilir olması, devletin vatandaşların üzerinde daha fazla güç kazanmasına ve anti-demokratik uygulamalara yol açmasına neden olabilir mi?*

Devlet şüphesiz teknoloji ile daha fazla denetim sistemlerine sahip olmakta ve kontrol sistemlerini kurmaktadır. Bu pratikler gücün aşırı temerküzüne ve nihayet iktidar bloğunun totaliter bir noktaya iletebilir. Bunun için hukuki tedbirlerin yerinde olması şarttır. e-Devlet uygulamaları bilgiyi belirli merkezlerde toplamaktadır. Eğer şeffaflık sağlanamaz ve bilgi tekelleşirse bu durum oligarşik yapılar oluşacaktır. Bu bilgilerin kötü kullanılmasını önlemek için de hukuki sınırların iyi çizilmesi gerekmektedir.

Sanal güvenliğin devlet yönetiminde güçlü bir şekilde sağlanmaması devletin yanında alternatif anti-demokratik tehditler de yaratabilir. Bu bağlamda denetleyenin de denetimini öngören katılımcı bir mekanizma olmalıdır.

Güney Kore’de de bu tarz riskler olmakla birlikte; yargı sistemi kurumsallaştığı, sosyo-ekonomik düzeyi ve siyasi yapısı kurumsal anlamda gelişkin olduğu için ciddi sorunlarla karşılaşılmamaktadır. Güney Kore’deki kültürel yapı da bu tarz riskleri bertaraf edecek biçimde gelişmiştir. Denetim mekanizmalarının işlerliği de bu riskleri bertaraf etmede önemli bir avantajdır.

Öte yandan sosyal medya hesaplarının izlenmesi, düşman (Kuzey Kore) tehditleri gibi gerekçelerle özel alana yönelik müdahalelerin devletin sınırlarının sorgulanmasına da neden olmaktadır.

2) Yaşlanan nüfus ile beraber mevcut e-Devlet uygulamaları Güney Kore için ne kadar etkin kalabilecektir? Yaşlanan nüfus teknolojiye ne kadar uyum sağlayabilecektir?

Güney Kore’de akıllı telefon kullananların yaş ortalaması oldukça yüksek olduğundan kısa vadede sorun gözükmemektedir. Ayrıca yaşlılara uygun yazılımlar için de çalışmalar yapılması mümkündür. Yüksek eğitim seviyeleri de bu sorunun çözümünde önemli bir dayanak noktasıdır.

Öte yandan altyapılar da hazır olduğu için yeni sistemlere geçişler hızlı olabilmektedir. İlerleyen dönemlerde olası uyum sorunları katılım açısından engellere neden olabilir.

3) Kuzey Kore gibi aktif tehdit içeren bir ülke öncülüğünde olası bir sanal savaş e-Devlet mekanizmalarını kullanılamaz hale getirir ise e-Devlet uygulamalarının bu kadar yaygın olduğu Güney Kore için kriz ortamı olabilir mi? E-Devlet için sanal güvenlik önlemleri böyle bir mücadeleye hazır mıdır?

Uluslararası platformlarla iş birliği içerisinde oluşturulan siber güvenlik politikaları ile destek sağlanabilecektir. Öte yandan bu riskler tüm ülkeler ve bireyler için de geçerlidir. Güney Kore de muhakkak bu riskleri değerlendirip alternatif planlar geliştirmiştir. Burada önemli olan Güney Kore’nin güvenlik altyapısı ve Kuzey Kore’nin olası taarruz gücünün kıyaslanmasıdır.

2011 yılında Kuzey Kore siber saldırı da bulunmuş, dört ay içerisinde “Güney Kore Devlet Siber Güvenlik Master Planı”nı devreye sokulmuştur. Geçen altı yılda da olası saldırılara karşı tedbirler alınmaktadır.

e-devlet çalışmalarında zaruri olan güvenlik stratejileri ve yedekleme mekanizmaları Güney Kore için de önemli başlıklardandır. Bununla beraber önlemlerin yeterliliği ya da etkinliği saldırının boyutları, yapısı, yöntemi ile doğrudan bağlantılı olacaktır. Gelişmiş altyapısıyla Güney Kore muhakkak önemli bir güvenlik stratejisi belirlemiştir, ancak şu an yeterli olan bir tedbirin kısa vadede yetersiz kalması da mümkündür.

4) Her geçen gün gelişen teknolojik ve bilişsel uygulamaların sonucunda (giyilebilir teknolojiler, daha akıllı algoritmalar, vb.) Güney Kore gibi teknoloji kullanımının çok yaygın olduğu bir ülkede e-Devlet ile daha fazla kamu kurumu ve kamu hizmeti sanallaşarak, kamu yönetimi adına yeni bir sayfa açılabilir mi?

Hizmetleri sunanların yerini robotların alması kamu çalışanı sayısını düşürebilecektir. Endüstri 4.0 için geçerli olan değişimler e-Devlet 4.0 için de geçerli olacaktır. Kamu yöneticileri için daha fazla veri ve daha fazla kontrol imkânı gelişecektir. Kamu hizmetinin görülmesi ya da daha spesifik olarak taleplerin karşılanması artık yalnızca hızlı değil, anlık olabilecektir.

Nesillere göre değişen kamu hizmetleri, e-hizmetler için de farklılaşacaktır. Sağlık hizmetleri açısından yaklaşan yaşlı neslin 4.0'a uyumu ile eğitim hizmetlerine odaklanan 20'li yaşların yaklaşımı farklılaşacaktır. Giyilebilir teknolojiler Güney Kore'nin ihracat kalemlerinin başında gelen teknolojik ürünler açısından da ayrıca önem kazanacaktır.

5) Artan teknolojik ve bilişsel imkânların toplumsal değer ve yarguları değiştirmesi olası ise Güney Kore'de e-Devlet ve genel olarak kamu yönetimi açısından değişen değer ve yargılara göre kendini ne kadar yenileyebilmektedir?

Değer yargılarının değişmesi ile teknolojilerin kullanım amaçları da değişmektedir. Bu açıdan düşünüldüğünde iki boyut da birbirini biçimlendirmektedir. Weberyen bakış açısı ile Protestan kültürün teknolojik gelişmeye dolaylı katkı sunduğu söylenebilir. E-devlet, e-suçlar, BİT sektörü değerleri yozlaştırabilir. Ancak bireysel fedakârlıklar öne çıkabilir ve yozlaşma törpülenebilir.

Değerler, nesilden nesile ve bölgesel olarak değişebilen sosyolojik çıktılardır. Bununla beraber teknoloji ile hızlanan değişimler ve küresel ölçekte benzeşen noktalar değerleri de aynı yönlerde ve çok hızlı biçimde değiştirebilmektedir. Bu açıdan yaklaşıldığında bir 'yozlaşmadan' söz etmek mümkündür. Kamu yönetimleri ise uzun soluklu değerlerle biçimlenmekte ve kodları daha katı olarak yapılaşmaktadır.

Bürokratik yapılar da aynı yavaşlıkta uyum gösterebilmekte, uyum sürecinde ise dönemsel boşluklar oluşmaktadır. Sözü edilen iki ucun hemen örtüşmesi ve birlikteliğin sağlanabilmesi aynı yönde olsa da aynı hızda olmayacaktır. Değişen teknolojik yapının getirdiği bir dönüşüm şu an gözlenmektedir. Toplumsal değişimler ile yönetsel değişimlerin çatışmaması için esnek refleksler oluşturulması faydalı olacaktır.

Yapılan odak grup çalışması ve araştırma sorularına aranan yanıtlar ışığında G.Z.F.T. analizi şu şekildedir:

Güçlü Yönler: Güney Kore'de var olan etkin-yaygın teknolojik altyapı ve insan sermayesi e-Devlet uygulamalarının da etkin ve yaygın olmasına zemin hazırlamıştır. Teknolojiyi üretmek ve halkın kullanımına sunmak uzun süreli Ar-Ge ve yüksek planlamalar gerektiren, ülkelerin gündeminden düşmeyecek ciddi bir konudur. Güney Kore 1980'lerde başlayan ileri görüşlü politikaları ile bu süreci şu ana kadar başarıyla sürdürmüştür, sürdürmektedir.

Zayıf Yönler: Her ne kadar bilişsel anlamda e-Devlet kullanıcıya birçok imkân sağlasa da hala kullanım alanı sınırlıdır. Ayrıca insan faktörü her yerde olduğu gibi e-Devlet için de vardır. Güney Kore'de mevcut yaygın teknoloji kullanımı ve bilgiye rahat ulaşım günümüz bankacılık, finans yönetimi, iç ve dış güvenlik, eğitim, araştırma ve kamu hizmetleri gibi temel sektörlerde var olan zorlukların aşılması adına e-Devlet'i vazgeçilmez bir noktaya getirmiştir. Ancak her geçen gün gelişen teknoloji ve değişen siyasi dengeler gerek Güney Kore gerekse dünyadaki diğer e-Devlet uygulayıcıları için yeni sorun alanlarını da beraberinde getirmekte, olası bir hatayı daha maliyetli hale konumlandırmaktadır.

Fırsatlar: Gelişen teknoloji ve bilişsel yenilikler e-Devlet alanında birçok yeni kullanım alanı oluşturabilir. Kamu sektörü için var olan engeller daha gelişmiş e-Devlet imkanları ile aşılabılır. Güney Kore yazılım ve e-Devlet alt yapısı ihraç edebilir. Gelişen yapay zekâ çalışmaları ve her geçen gün daha iyi bir hal kazanan algoritmalar yakın gelecekte hayatımızı tümünden etkileyecek gibi gözükmektedir. Kamusal alan ve e-Devlet uygulamaları da bu açıdan yeniliklere açık olduğu derecede etkin kalacaktır. Güney Kore hali hazırda birçok önemli teknolojik ve bilişsel Ar-Ge çalışması sürdürmektedir. Bu açıdan e-Devlet uygulamaları yakın gelecek için de küresel açıdan yol gösterici olacaktır.

Tehditler: Sanal güvenlik yeterli derecede sağlanamaz ise her geçen gün Güney Kore için daha fazla vazgeçilmez hal alan e-Devlet, olası bir kriz ve sistem çökmesi ile büyük zorluk ve tahribatlara neden olabilir. Küresel ve bölgesel güçlerin birbirleri ile olan husumetleri artık sanal ortama da sıçramıştır. Çin, Rusya, Kuzey Kore gibi tarihsel açıdan Güney Kore'nin siyasi olarak karşında olan güçlerin tehditleri varlığını korumaktadır. Güney Kore e-Devlet sistemi bu ülkelerin sanal saldırılarına ne derece hazırlıklı ise o derece sürdürülebilirdir. Olası bir sistem çökmesi Güney Kore için büyük zarar ve kayıplara neden olabilecektir. Sanal güvenliğin de en az konvansiyonel güvenlik kadar önemli olduğunu her geçen gün öne çıkmaktadır.

SONUÇ

Güney Kore 21. yüzyıla teknolojik altyapısını hazırlamış olarak girmiş ve yaygın teknolojik imkânlar neticesinde yerel yönetimler düzeyinde e-Devlet alanında tecrübeli ve öncü bir konuma gelmiştir. Seul Belediyesi'nin somut projelerle hayata geçirdiği e-Devlet deneyimleri ile beraber kamu hizmetlerinde etkinlik artışı görülmüş; zaman ve kaynak israfı azalmış ve yolsuzlukla mücadele adına etkin bir kullanım alanı ortaya çıkmıştır. Bu örnek, Güney Kore'de e-Devlet'in önümüzdeki yıllarda belediyeçilik ve genel anlamda yerel yönetimler açısından gelişerek artacağını ve politika gündeminde kalacağını bize göstermektedir. Güney Kore'deki e-Devlet gelişmeleri gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler açısından izlemeye değer nitelik arz etmektedir. Güney Kore'nin elde ettiği e-Devlet deneyimlerinin araştırılması ve doğru analizi, diğer ülkeler için örnek teşkil edecek ve benzer uygulamaların geliştirilmesine olanak sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ahn, Michael J. & Bretschneider (2011). "Politics of E-Government: e-Government and the Political Control of Bureaucracy". *Public Administration Review*, May/June 2011, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1540-6210.2011.02225.x>, Access Date: 01.05.2020, pp: 414-424
- Central Intelligence Agency The World Factbook (2020), *East Asia/Southeast Asia: Korea, South*, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ks.html>, Access Date: 01.05.2020.
- Cho, Y.H. & Choi, B. (2004). E-Government to Combat Corruption: The Case of Seoul Metropolitan Government, *International Journal of Public Administration*, 27 (10), <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1081/PAD-200029114>, Access Date: 30.04. 2020, pp: 719-735.
- Choi, H. (2010). "E-Government in South Korea", *Public Administration in East Asia: Mainland China, Japan, South Korea, Taiwan*, (Ed.) Evan M. Berman, London: Routledge, pp: 473-493.
- Chung, C. (2015). "The Introduction of e-Government in Korea: Development Journey, Outcomes and Future", *Gestion et Management Public*, 2015/2, 3 (2), <https://www.cairn.info/revue-gestion-et-management-public-2015-2-page-107.htm#>, Access Date: 30.04.2020, pp: 107-122.
- D'agostino, M. J; Schwester, R., Carrizales, T. & Melitski, J. (2011). "A Study of e-Government and e-Governance: An Empirical Examination of Municipal Websites", *Public Administration Quarterly*, 35 (1), https://www.jstor.org/stable/41804540?seq=1#metadata_info_tab_contents, Access Date: 30.04.2020, pp: 3-25.
- Eom, S. J. (2012). "Institutional Dimensions of e-Government Development: Implementing the Business Reference Model in the United States and Korea", *Administrative & Society*, <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0095399712445870>, Access Date: 1.06.2020, 45(7), pp. 875-907.

- Joon, S. H. (2007). "E-Government of Korea: Achievements&Tasks", *Informatization Policy*, https://www.academia.edu/28838044/E-Government_of_Korea_-_Achievements_and_Tasks_-_Informatization_Policy, Access Date: 02.05.2020, pp: 3-23.
- Kabullah, M. I. & Wahab, S. (2016). "The Curbing of Corruption by Formal and Informal Accountability at the Indonesian Local Governments: Learning from Yogyakarta City", in (Ed.) Uğur Sadioglu & Kadir Dede *Theoretical Foundations and Discussions on the Reformation Process in Local Governments*, Hershey, PA, USA: IGI Global, pp: 441-461
- Khan, G. F.; Yoon, H. Y., Kim, J. & Park, H. W. (2014). "From e-Government to Social Government: Twitter Use by Korea's Central Government", *Online Information Review*, 38 (1), <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/OIR-09-2012-0162/full/html>, Access Date: 01.05.2020, pp:95-113.
- Kim, H. J.; Pan, G & Pan, S. L. (2007). "Managing IT-enabled Transformation in the Public Sector: A Case Study on E-Government in South Korea", *Government Information Quarterly*, 24, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740624X06001687?via%3Dihub>, Access Date: 30.04.2020, pp: 338-352.
- Kim, S. & Lee, J. (2012). "E-Participation, Transparency, and Trust in Local Government", *Public Administration Review*, 72 (6), <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1540-6210.2012.02593.x>, Access Date: 30.04.2020, pp: 819-828.
- Kim, S.; Kim, H. J. & Lee, H. (2009). "An Institutional Analysis of an e-government System for Anti-Corruption: The Case of OPEN". *Government Information Quarterly*, 26, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740624X08001172>, Access Date: 01.05.2020, pp: 42-50.
- KOSIS (2020) http://kosis.kr/conts/nsportalStats/nsportalStats_0102Body.jsp?menuId=10&NUM= Access Date: 01.05.2020
- Lee S.M.; Tan, X. & Trimi, S. (2005). "Current Practices of Leading E-Government Countries", *Communications of the ACM*, <https://dl.acm.org/doi/10.1145/1089107.1089112>, Access Date: 30.04.2020, 48 (10), pp: 99-104.
- Moon, J.; Choe, Y. C., Chung, M., Jung, G. H., Swar, B. (2016). "IT outsourcing success in the public sector: Lessons from e-government practices in Korea", *Information Development*, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0266666914528930>, Access Date: 1.06.2020, 32(2), pp. 142-160.
- Salsabila, L. & Purnomo, E. P. (2018). "Establishing and Implementing Good Practices EGovernment (A Case Study: Indonesia and South Korea E-Government Implementation 2012 - 2016)", *Journal of Asian Review of Public Affairs and Policy*, <http://dx.doi.org/10.222.99/arpap/2018.41>, Access Date: 1.06.2020, 3(3), pp. 36-54.
- Sobacı, M. Z. (2012). "E-Devlet: Kuramsal Bir Bakış", iç. (Ed.), Mehmet Zahid Sobacı & Mete Yıldız *E-Devlet: Kamu Yönetimi ve Teknoloji İlişkisinde Güncel Gelişmeler*, Ankara: Nobel Yayıncılık, ss: 3-37.
- United Nations (UN) (2016). "United Nations E-Government Survey 2016 – E-Government in Support of Sustainable Development", <http://workspace.unpan.org/sites/Internet/Documents/UNPAN96407.pdf>, Access Date: 01.05.2020, New York: UN.
- United Nations (UN) (2018). *United Nations E-Government Survey 2018 – Gearing e-Government to Support Transformation towards Sustainable and Resilient Societies*, https://publicadministration.un.org/Portals/1/Images/E-Government%20Survey%202018_FINAL%20for%20web.pdf, Access Date: 01.05.2020, New York: UN.

- United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) (2019). *Digital Economy Report 2019 - Value Creation and Capture: Implications for Developing Countries*, https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/der2019_en.pdf, Access Date, 30.04.2020, New York: UN.
- United Nations Development Programme (UNDP) (2016). *Human Development Report 2016: Human Development for Everyone*, http://hdr.undp.org/sites/default/files/2016_human_development_report.pdf, Access Date: 30.04.2020, New York: UNDP.
- United Nations Development Programme (UNDP) (2019). *Human Development Index and its Components*, <http://hdr.undp.org/en/content/table-1-human-development-index-and-its-components-1>, Access Date:30.04.2020, New York: UNDP.
- Yoon, J. (2016). “Korean Digital Government Infrastructure Building and Implementation: Capacity Dimensions”, in *Bringing Government into the 21st Century: The Korean Digital Governance Experience*, (Ed.) Tina George Karippacheril, Soonhee Kim, Robert P. Beschel Jr., and Changyong Choi, https://elibrary.worldbank.org/doi/pdf/10.1596/978-1-4648-0881-4_ch3, Access Date: 30.04.2020, Washington, DC: World Bank Group, pp. 41-59.

EK.1.

12-14 Mayıs 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilen I. Kamu Yönetimi ve Teknoloji Zirvesi’nde “Bilgi Teknolojileri Konusunda e-Devlet Deneyimleri: Güney Kore Örneği” odak grubunda yer alan değerli katılımcılar aşağıda yer almaktadır:

Moderatör: Doç. Dr. Uğur SADIÖĞLU

Katılımcılar: Prof. Dr. Tefvik ERDEM, Prof. Dr. Gülise GÖKÇE, Arş. Gör. Samed KURBAN, Rahmi Erkut ERDİNÇLER, Juyeong JANG, Fatih ULUÇAM, Ahmet İzzet ERÇEVİK